

Arbetsmarknaden

Människan är en kreativ och empatisk varelse som vill och kan ta ansvar. De allra flesta individer tycker om att ha ett meningsfullt sammanhang att gå till, en fast punkt i tillvaron och arbetskamrater att prata med. För de som är nya i Sverige blir jobbet en särskild viktig mötesplats och en trygghet i vardagen för dem och deras närstående.

MP tror på ett jämlikt Sverige. Stor ojämlikhet är inte bara skadligt för den enskilde, utan för hela samhället. En oroväckande klyfta finns idag mellan de som redan har ett jobb och de som har sämre förutsättningar att få ett. När fler kan gå till jobbet minskar vi därför klasskillnader, och gör att färre barn får växa upp i fattigdom. Allra svårast att få ett jobb har de som flytt till Sverige från krig och förtryck. Idag tar det i många fall flera år innan en nyanländ får sitt första heltidsjobb. Det är ett respektlöst slöseri av den enskildes liv, men också en bromskloss i dennes strävan för att lära sig svenska och vidga sitt nätverk i det nya landet.

MPs jobbpolitik tar visionen om en öppen värld på allvar. I Arbetsförmedlingens program för nyanlända och deras anhöriga saknar hälften av deltagarna gymnasieutbildning eller motsvarande. Ett land som vill välkomna fler flyktingar måste erbjuda snabbare vägar till sysselsättning – även för den som aldrig har studerat. En grönare arbetsmarknad är en del av migrationens infrastruktur.

Nyanlända är en heterogen grupp. För att politiken för nya jobb ska bli träffsäker är det därför viktigt att utgå ifrån att olika insatser behövs för olika grupper, beroende på bland annat utbildningsnivå och ålder. För gymnasialt/eftergymnasialt utbildade bör fokus ligga på snabbspår, validering och eventuell kompletterande utbildning. För förgymnasialt utbildade under 40 år är utbildning den avgörande insatsen, medan det för förgymnasialt utbildade över 40 år behövs jobb med goda villkor som är enklare att kvalificera sig till. Samtidigt är generella insatser också viktiga. Är trösklarna för att starta företag, utbilda eller vidareutbilda sig lägre än idag gynnar det alla.

MPs målsättning är ett hållbart samhälle där kunskapen blomstrar och välfärden fungerar. Då behöver vi utbildningsplatser, fler händer i omsorgen och resurssnåla yrken i servicesektorn. Onödiga byråkratiska hinder ska rivas och trösklarna till arbetsmarknaden slipas ned. Det ger ett land som är bättre för alla, och hjälper de som står längst ifrån jobbets gemenskap. Så kan vi gröna bygga ett Sverige för ännu fler.

Nya förslag

24. införa ett etableringsår (enligt friårsmodellen) där nyanlända och andra får etablera sig på arbetsmarknaden samtidigt som någon annan får möjlighet att vidareutbilda sig eller starta företag,

MP tror på ett Sverige där alla får ett arbete, men ingen sliter ut sig i förtid. Ett etableringsår som riktar sig till nyanlända kan ge yrkesverksamma personer en chans till kompetensutbildning, samtidigt som nya svenskar får en första fot in på arbetsmarknaden och knyta viktiga kontakter. IFAU visar att det tidigare friårsförsöket ledde till att de tillfälliga vikarierna stärkte sin position på arbetsmarknaden, och därmed fick lättare att få ett nytt jobb. Det är viktigt att en sådan reform jämställdhetssäkras.

25. skapa fler snabbkvalificerande jobb,

När människor flyr från krig och förföljelse ska det finnas studiemöjligheter och validering av kunskap hos den som har studerat eller arbetat i ett annat land möjligt i Sverige. Men för nyanlända som aldrig tidigare har arbetat, som saknar skolvana eller som helt enkelt bara vill vänta med studierna krävs en bredare palett av lösningar. Med nya arbetstillfällen som kräver få kvalifikationer kan Sverige erbjuda fler första jobb.

Snabbkvalificerande jobb kan skapas med flera olika verktyg. I kommuner kan t.ex. extra händer i skolan eller äldreomsorgen välkomna fler till arbetsmarknaden och avlasta ordinarie personal. I landstinget är det på liknande sätt möjligt att renodla befintliga yrkeskategorier och låta de uppgifter inom sjukvården som inte kräver utbildning utföras av en ny grupp anställda. På statlig nivå kan serviceyrken med låga kvalifikationskrav stärkas genom lägre skatter eller genom att inkluderas i redan existerande avdrag. I strävan mot ett arbetsliv som främjar migration är många lösningar välkomna.

26. underlätta för andra aktörer än Arbetsförmedlingen att erbjuda praktik till asylsökande,

Tidigare har Migrationsverket ansvarat för praktik för asylsökande och säkerställt att de asylsökande som praktiserar är försäkrade på sina arbetsplatser. Ansvaret för asylsökandes sysselsättning är numera flyttat till Arbetsförmedlingen, och i samband med det har frågan om praktik för asylsökande flyttats med. Andra aktörer kan dock arbeta med detta, även om kortade handläggningstider för asylansökningar kommer att minska behovet av praktik. Partistyrelsen föreslår att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att ge kommuner och andra aktörer information om hur de kan erbjuda praktik åt asylsökande och se till att de är försäkrade.

27. utveckla RUT och ROT till ett mer generellt grönt skatteavdrag

Tendensen både i regeringens politik och i oppositionens förslag är att det föreslås avdrag för fler och fler tjänster inom ramen för RUT och ROT. Samtidigt kan man ifrågasätta om de ursprungliga avdragskategorierna är de bästa för samhällsekonomin. Är det till exempel rätt prioritering att elda på en överhettad byggbransch men inte låta människor få avdrag för att renovera sina gamla möbler? Ett enkelt sätt att lösa detta vore att ge människor möjligheten att dra av 50 000 kr (motsvarande nuvarande RUT/ROT) för valfri tjänstekonsumtion. Vill man ena året gå på massage för pengarna kan man nästa år köpa städtjänster eller anlita en personlig trä- nare. Detta skulle kunna skapa många nya jobb särskilt i branscher där många utrikesfödda arbetar. För att bidra till en grön omställning bör mer miljökadliga/mindre hållbara tjänster undantas.

28. se över hur tillfälliga uppehållstillstånd påverkar etableringen på arbetsmarknaden,

Precis som SKL påpekar i sin agenda för integration kan regelverket i den tillfälliga asyllagen med tillfälliga uppehållstillstånd och att möjligheten att få permanent uppehållstillstånd ges endast om den nyanlände får ett arbete kan leda till att nyanlända akademiker väljer ett mindre kvalificerat arbete framför att delta i ett snabbspår eller i kompletterande utbildningar som kan ta längre tid. Därför bör eventuella konsekvenser av det slaget av den tillfälliga migrationslagstiftningen följas upp.